

Processtöd Tillgänglighet

Att inkludera ett tillgänglighetsperspektiv i projektutvärderingar

Hur kan vi i vårt projekt få hjälp av utvärderaren att uppmärksamma, belysa, analysera och reflektera kring tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning?

Mål och mätbarhet

En viktig del i utvärderingen handlar om måluppfyllelse. Vad har vi uppnått? För att kunna säga något om detta krävs att det finns tydliga och konkreta mål i projektet och att målen går att mäta. Indikatorerna, mätverktygen, talar om vad det är man ska mäta för att se om man når målen. De kan vara kvantitativa, till exempel hur många som deltagit i en viss utbildningsinsats, eller kvalitativa, till exempel deltagarnas upplevelse av att kunna använda den nya kunskap de fått i en utbildning. Tänk på att om ni har mål som handlar om en arbetsplats öppen för alla bör det finnas delmål som visar på vägen dit. Kanske handlar det om att göra en inventering av hjälpmedel, lokaler och verksamheten så att alla på sikt faktiskt kan delta. Det här är exempel på hur delmål i tillgänglighet kan understödja ett övergripande projektmål.

Om projektet initialt har satt upp otydliga mål när det gäller tillgänglighet, så kan man göra ett omtag och formulera klara och tydliga mål som går att styra mot och utvärdera. Om det behövs korrigeringar av målen är det viktigt att dessa stäms av med ESF.

Utvärderaren kan hjälpa till med att fördjupa, gräva, och analysera. Utvärderaren kan också hjälpa till att ställa reflekterande frågor som gör att medarbetarna i projektet tillsammans funderar över hur man kan arbeta med tillgänglighet i projektet och utifrån det också agera. På så sätt kan utvärderingen bidra till lärande kring tillgänglighet.

Hur kan en tillgänglighetsplan hjälpa oss?

I många utlysningar är det ett krav att projekten bifogar en tillgänglighetsplan när man lämnar in sin ansökan. En bra tillgänglighetsplan talar inte bara om *att* man arbetar med tillgänglighet utan också *hur* man gör det.

Tillgänglighetsplanen kan bli ett viktigt instrument för projektets tillgänglighetsarbete och för utvärderingen av projektet. Rätt använd kan tillgänglighetsplanen också bli ett sätt att systematisera projekterfarenheter och kan då bland annat användas som ett stöd i lägesrapportering till ESF. Den kan också bli ett stöd för att implementera kunskaper och erfarenheter på tillgänglighetsområdet in i ordinarie verksamhet.

Processtöd Tillgänglighet, Handisam, Arenavägen 63, 121 77 Johanneshov. Tfn vxl 08-600 84 00

Processtöd Tillgänglighet

Utvärderarens kompetens inom tillgänglighet

Kunskap om tillgänglighetsfrågor finns inte alltid hos utvärderaren. Många projekt-utvärderare uppmärksammar därför inte tillgänglighetsfrågorna per automatik i sina utvärderingar. Det kan bero på att projektet inte har uttryckt särskilda mål och indikatorer på tillgänglighetsområdet men det kan också handla om att det är ett helt nytt område för utvärderaren. Dessutom tänker många utvärderare inte på att utvärderarens eget arbete också bör präglas av tillgänglighet. Det kan till exempel handla om hur man utformar enkäter eller intervjusituationer. Även det kan förstås bero på okunskap.

Det räcker alltså inte att ni i projektet har uppmärksammat tillgänglighetsfrågor, belyst det i era mål och anpassat aktiviteter utifrån det. Det behövs också en utvärderare som stödjer er i att synliggöra vad som har gjorts, problematiserar såväl resultat som uteblivna resultat och utvecklar reflektion och lärande för att ta frågorna vidare, från projekt in i ordinarie organisation och verksamhet.

Tillgänglighetsperspektivet in i ordinarie verksamhet

För många projekt har tillgänglighetsfrågorna blivit en motor för utveckling, också i det ordinarie arbetet. Till exempel för projektet *Besök*, som handlar om kompetensförstärkning för bibliotekspersonal i Östergötland. I det här projektet användes Handisams checklistor i upphandlingar av tillgängliga konferenser för att se till att lokaler, information och kommunikation är tillgänglig. Med inspiration från projektet kommer man, i den ordinarie verksamheten, göra en förnyad tillgänglighetsinventering av alla bibliotek i Östergötland.

I projektet *Svenska kyrkan öppnar porten* har man tagit in tillgänglighetsperspektivet i flera ordinarie verksamheter – administration/ekonomi, utbildning, information och rekrytering. Det innebär bland annat att man har säkerställt att tillgängliga lokaler hyrs, att tillgänglighet är en återkommande fråga på arbetsplatsträffar och att utveckling av tekniska hjälpmedel sker utifrån tillgänglighetsaspekter.

De här exemplen visar på vikten av att arbeta med tillgänglighetsfrågor för att det ska gynna HELA verksamheten – inte bara för en mindre grupp eller tidsbegränsat projekt. Häri ligger den allra största vinsten.

Att utvärdera spridning och påverkan kring tillgänglighet

För långsiktiga effekter av era aktiviteter krävs också att ni synliggör och informerar om vad som görs. Det kan inspirera och ge tips till andra. Så kan tillgänglighetsperspektivet spridas som ringar på vattnet. Be därför utvärderaren om en genomlysning av hur projektet lyckats synliggöra tillgänglighetsarbetet. Har man inspirerat direkta och strategiska målgrupper?

Processtöd Tillgänglighet, Handisam, Arenavägen 63, 121 77 Johanneshov. Tfn vxl 08-600 84 00

Processtöd Tillgänglighet

Exempel på frågeställningar om tillgänglighet vid upphandling av utvärderare

- Sätt mätbara mål om tillgänglighet i projektplanen och/eller i särskild tillgänglighetsplan
- Planera för inventering av tillgängligheten och åtgärda hinder för att nå målet om ett arbetsliv öppet för alla. Efterfråga utvärdering av detta arbete
- Efterfråga utvärderarens kunskap och erfarenheter inom tillgänglighetsområdet
- Ställ tillgänglighetskrav på utvärderarens eget arbete, hur enkäter eller intervjuer utformas, hur rapporter skrivs osv.
- Efterfråga en studie av i vilken mån tillgänglighetsperspektivet integrerats i ordinarie verksamhet som administration/ekonomi, utbildning, information och rekrytering
- Efterfråga stöd att initiera reflexioner och lärande om tillgänglighet i projektet för koppling till ordinarie arbete
- Be om en genomlysning om på vilket sätt projektet lyckats synliggöra sitt tillgänglighetsarbete – har man inspirerat andra?
- Hänvisa till inspirations- och kunskapsmaterial på till exempel www.handisam.se eller www.handikappforbunden.se

För mer information, läs på Processtöd Tillgänglighets webbplats: www.tillganqligtprojekt.se

Författare Gunnar Svensson, Integratia AB i samverkan med Processtöd Tillgänglighet 2013.

Processtöd Tillgänglighet, Handisam, Arenavägen 63, 121 77 Johanneshov. Tfn vxl 08-600 84 00